

MAITREYI de Mircea Eliade Prezentare generală

Romanul “Maitreyi”, publicat în 1933, este un **roman modern subiectiv, de analiză psihologică, un roman al autenticității și al experienței.**

Romanul este o specie a genului epic în proză, de mare întindere, cu o acțiune desfășurată pe mai multe planuri și la care participă un număr mare de personaje.

„Maitreyi” este un **roman al experienței** pentru că descrie trăirea intensă a iubirii, ca o experiență definitorie, iar impresia de **autenticitate** provine din utilizarea unor elemente reale din biografia autorului, respectiv scrisori și jurnalul autorului.

Principala sursă de inspirație a romanului este experiența trăită de autor în India, în timpul unei călătorii de studiu în Calcutta.

Modernitatea romanului se manifestă prin compoziția ei nouă, autorul combinând mai multe specii literare ca **eseul, reportajul sau jurnalul**. Romanul este de **tipul jurnalului intim**, iar întâmplările sunt povestite din perspectiva subiectivă a personajului-narator, a europeanului Allan. Modernă este și tehnica narativă: **narațiunea realizată la persoana I** este mai degrabă o **confesiune a autorului devenit personaj-narator**.

Tema romanului este iubirea incompatibilă, povestea nefericită trăită de Allan și Maitreyi, amintind de Romeo și Julieta sau de Tristan și Isolda. Iubirea lor are efecte nefaste.

Titlul este sugestiv, acesta coincide cu numele personajului principal feminin, Maitreyi, considerată de critica literară drept cel mai exotic personaj feminin din literatura română.

Repere spațiale și temporale: acțiunea este plasată în India secolului al XX-lea.

Conflictul este:

- ✚ interior (indecizia lui Allan cu privire la Maitreyi);
- ✚ exterior (cu părinții Maitreyiei).

Structura romanului: 15 capitole numerotate cu cifre romane.

Momentele subiectului:

- ❖ expozițiunea (primele 3 capitole) – prezentarea ambianței și a protagonistului Allan;
- ❖ intriga – mutarea lui Allan în casa familiei Sen;
- ❖ desfășurarea acțiunii – eroul Allan începe să țină un jurnal, pentru că, în acest moment, tânărul simte că trăiește un eveniment important;
- ❖ punctul culminant (capitolul VIII) – în bibliotecă, cei doi tineri, Allan și Maitreyi, întocmesc un catalog al cărților lui Sen;
- ❖ deznodământul – despărțirea lui Allan de Maitreyi.

Tehnici narative:

- existența a doi povestitori distincți: unul aflat la nivelul imediat al evenimentelor (pe care le comentează în jurnal) și altul situat la o oarecare distanță de ele (și pe care le reordonează în roman);
- respingerea analizei psihologice;
- jurnalul este transformat într-un roman, iar Allan completează însemnările.

Perspectiva narativă este subiectivă, naratorul este implicat în acțiune, este narator-personaj, iar naratiunea se realizează la persoana I.

Romanul “Maitreyi” rămâne un moment de referință pentru literatura română, deoarece aduce în atenția cititorului un personaj feminin complex și fascinant.

MAITREYI de Mircea Eliade

Subiectul pe scurt:

Venit în India pentru a-si face o carieră, tanarul inginer englez Allan este angajat la o societate de canalizare a deltei, cu sediul la Calcutta. Mai intai, este desenator tehnic, apoi este însărcinat sa supravegheze lucrarile la Tambuk si la Assam; în junglă se îmbolnaveste de malarie si este spitalizat. Bogatul inginer hindus Narendra Sen, cu studii ingineresti la Edimburgh, îl invită pe Allan sa locuiască în casa lui, în timpul convalescenței. Pe lângă avantajul material pe care i l-ar oferi tanarului englez faptul de a fi găzduit în casa sa, Narendra Sen intentiona să-l adopte pe Allan, iar apoi sa se mute cu toata familia în Anglia. Allan află despre aceste planuri mult mai târziu, de la Maitreyi, după ce inițial crezuse ca domnul Sen voia sa-l însoare cu fiica lui.

Primele întâlniri ale lui Allan cu Maitreyi, înainte de a se muta în casa lui Sen, sunt: în fața librăriei, cand Narendra Sen alege carti pentru Crăciun, la spital, când este vizitat de inginer si de fiica lui si la cină la care îl invită Sen împreună cu un ziarist francez care scria o carte despre India. La început, Allan nu este impresionat de Maitreyi, dar la cină se simte tulburat de ea, cand ii sesizează taina făpturii si îi aude râsul de femeie si de copil, în același timp.

Când se mută în casa lui Sen, Allan receptează realitatea ca un european si crede în complotul familiei Sen care îi încurajează apropierea de Maitreyi. Cu floarea rosie pe care i-o dă tâăarului, Maitreyi declansează involuntar jocul seducției. Misterul eroinei este greu de explicat, iar imposibila clarificare pe calea lucidității si autoanalizei, care îl caracterizează, îi sporeste interesul pentru ea.

Diferența dintre cele două mentalități, orientală si occidentală, este pusă în evidență de concepția despre iubire a celor doi tineri, exponenți ai acestor mentalități. Maitreyi a avut alte trei iubiri, înaintea lui Allan, toate de ordin spiritual: iubise copacul “șapte frunze”, pe guru Robi Takkur si are amintirea băiatului de la templu. În schimb, iubirile lui Allan fuseseră doar trupești, fără spiritualitate.

Desi lucid si cu un puternic spirit de analiză, Allan se lasă prins în mrejele jocurilor Maitreyiei, traversând toate etapele iubirii: începutul, cand credea ca nu o iubeste, instalarea sentimentului, cand lui i se părea ca se amuza doar, cresterea sentimentului, cand recunoaste ca nicio femeie nu l-a tulburat atat si apoteoza iubirii, cand Allan este vrajit si îndragostit si suferă. El urmează preferintele ei spirituale, este inițiat si convertit, vrea chiar sa treacă la hinduism, crezând ca asa se va putea casatori cu Maitreyi.

Maitreyi si cu Allan pleacă într-o excursie de o zi la Lacuri si îi insoteste si Chabu, sora mai mica a Maitreyiei. Aici, Maitreyi oficiază o logodnă simbolică, rostind către cer si pamant legământul dragostei. Legământul si inelul cu cei doi șerpi înlănțuiți sunt dovada iubirii mistice a femeii.

De la sora mai mica, Chabu, Narendra Sen află de iubirea celor doi si îl alungă pe Allan, caci o casatorie cu Maitreyi era inacceptabilă, deoarece ea apartinea celei mai nobile caste indiene, a brahmanilor, iar casatoria cu o persoana din afara castei ar fi însemnat degradarea familiei întregi.

Ruptura aduce chinul, boala si moartea în casa familiei Sen: tatal orbește, Chabu moare, iar Maitreyi, brutalizată de tată, ia asupra ei toată vina. În încercarea ei de a-l găsi pe Allan, sperand ca va fi alungată de acasa, ea se dăruiește unui vânzator de fructe, dar sacrificiul este inutil.

Allan se retrage un timp în Himalaya pentru a uita suferinta iubirii. O cunoaste pe Jenia Isaac, cu care trăieste o iubire pasageră, dorind sa o uite pe Maitreyi, dar Jenia ii spune ca el a trait alaturi de Maitreyi iubirea absolută. Plecarea din India ii apare ca o izbăvire.

Maitreyi va rămâne pentru europeanul rațional o eternă obsesie si enigmă; frământările lui Allan fac ca romanul sa aibă un final deschis, el dorindu-si să vadă ochii Maitreyiei, pentru a citi în ei dacă a fost iubire sau doar o iluzie.